

PODROBNA DOLOČITEV
ZAHTEVANIH KOMPETENC IN ZNANJ
ZA OPREDELITEV USTREZNOSTI
IZOBRAZBE POOBLAŠČENEGA
PROSTORSKEGA NAČRTOVALCA

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije
Ljubljana, maj 2018

Na podlagi 8. člena Zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti (Uradni list RS, št. 61/2017) izdaja Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije v soglasju z ministrico za okolje in prostor

Podrobno določitev zahtevanih kompetenc in znanj za opredelitev ustreznosti izobrazbe pooblaščenega prostorskega načrtovalca

Podrobna določitev zahtevanih kompetenc in znanj za opredelitev ustrezne izobrazbe obsega vsebinsko in količinsko opredeljene minimalne študijske vsebine oziroma zahtevane kompetence in znanja za pristop k strokovnemu izpitu za pooblaščenega prostorskega načrtovalca v skladu z Zakonom o arhitekturni in inženirski dejavnosti (Uradni list RS, št. 61/2017, v nadaljevanju: ZAID).

Podrobna določitev zahtevanih kompetenc in znanj za opredelitev ustrezne izobrazbe zagotavlja skupna izhodišča in transparentno informacijo kandidatom za pridobitev posameznega poklicnega naziva, izobraževalnim ustanovam in organom Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZAPS) pri sprejemanju odločitev o izboru študija, oblikovanju študijskih programov, pri splošnem sistemu priznavanja poklicnih kvalifikacij in priznavanju diplom.

POGLAVJE III. POOBLAŠČENI PROSTORSKI NAČRTOVALCI

Profil prostorskega načrtovalca

Vsebina strokovne izobrazbe temelji na zakonsko opredeljenih poklicnih nalogah prostorskega načrtovalca, določenih v ZAID, in na kompetencah, potrebnih za izpolnjevanje temeljnih pravil urejanja prostora, opredeljenih v Zakonu o urejanju prostora (Uradni list RS, št. št. 61/2017, v nadaljnjem besedilu: ZUreP-2), ki posredno določajo slovenskim potrebam prilagojeni strokovni profil prostorskega načrtovalca. Njihove značilnosti so spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja, usmeritev v zgoščevanje in prenovo, sanacija razvrednotenih območij, ustvarjanje in nadgrajevanje arhitekturne in krajinske prepoznavnosti, notranji razvoj, ki upošteva uravnoteženo razmerje zelenih in grajenih površin ter varovano tipologijo in morfologijo naselij. Kompetence prostorskega načrtovalca morajo obsegati področja od poznavanja stavb in njihovega funkcionalnega ustroja v soodvisnosti od tipološke zasnove in morfologije urbanega tkiva do urbanističnih in krajinskih zasnov različnih območij, zelenih sistemov, prometa in komunale ter druge gospodarske javne infrastrukture.

Ustrezna izobrazba in učni izid

Ustrezna je izobrazba, ki je pridobljena po študijskih programih ravni druge stopnje (300 ECTS). Učni izid kandidata za strokovni izpit za pridobitev poklicnega naziva prostorski načrtovalec mora obsegati vsebine, ki so opredeljene v razpredelnici, in sicer mora dosegati prag skladnosti z vsebinami v platformi v višini 70 % na ravni posameznih skupin in 80 % na ravni skupnega seštevka – skupaj 240 ECTS od predpisanih 300 ECTS.

PRILOGA 1.: Podrobna določitev zahtevanih kompetenc in znanj

I. Skupine (min. 70 %)	II. Podskupine (sklopi)	III. Osnovne vsebine	ECTS min.
A. Teoretična in osnovna načela prostorskega načrtovanja Min 21 ECTS	A1. Teorija in zgodovina	Teorija in zgodovina urbanizma, arhitekture in krajinske arhitekture	15
		Teorija in metode prostorskega načrtovanja	5
B. Zasnova, načrtovanje, projektiranje in oblikovanje pri prostorskem načrtovanju Min 74 ECTS	B1. Prostorsko načrtovanje in projektiranje	Urbanistično načrtovanje	15
		Urbanistično oblikovanje	15
		Strateško in regionalno prostorsko načrtovanje	3
	B2. Povezane vsebine prostorskega načrtovanja	Morfologija grajenega prostora in stavbna tipologija	10
		Arhitektura, kompozicija in oblikovanje	10
		Krajinsko načrtovanje in oblikovanje	10
		Sektorske vsebine in sektorsko načrtovanje	3
Ruralno načrtovanje	3		
C. Splošne in predmetno - specifične osnove prostorskega načrtovanja Min 53 ECTS	C1. Okoljske osnove	Geografija	3
		Ekologija in varstvo okolja	10
		Varstveno načrtovanje in presoje vplivov na okolje	3
	C2. Socialne in ekonomske osnove	Prostorska sociologija	3
		Okoljska psihologija	3
		Ekonomika prostora	3
	C3. Tehnične osnove	Trajnostna mobilnost in prometna infrastruktura	5
		Komunalna infrastruktura	3
	C4. Prenova in dediščina	Urbana prenova/sanacija degradiranih območij	10
		Naselbinska dediščina	5
		Prenova odprtega prostora in sanacije v krajini	3
	D. Instrumenti, postopki, metode, tehnike in proces oblikovanja pri prostorskem načrtovanju Min 42 ECTS	D1. Pravni okvir, orodja in postopki	Zemljiška politika in ukrepi
Pravna ureditev in predpisi			5
Normativi in standardi			5
D2. Metodologija in tehnike prikazovanje		Geodezija in kartografija	3
		Informacijski sistemi, tehnologija in statistika	5
		Opisna geometrija	3
		Predstavitvene tehnike	3
D3. Organizacija procesov		Organizacija in vodenje projektov	5
		Sodelovanje in komuniciranje z deležniki	3
E. Praksa / zaključno delo Min 21 ECTS	Praksa, zaključno delo (diploma, magisterij)	Praksa	5
		Zaključno delo	10

100 % = 300 ECTS; posamezna skupina min. 70 %; celota min. 80 % = 240 ECTS.

Ta podrobna določitev zahtevanih kompetenc in znanj za opredelitev ustreznosti izobrazbe pooblaščenega prostorskega načrtovalca začne veljati naslednji dan po objavi na spletni strani ZAPS.

Št. 007-322/2018

Ljubljana, dne 16. 5. 2018

Aleš Prijon l.r.
Predsednik Zbornice za arhitekturo in
prostor Slovenije

Soglašam!

Irena Majcen l.r.
Ministrica RS za okolje in prostor

INFORMATIVNA PRILOGA 2.: Poklicne naloge – zakonske zahteve in področja dejavnosti v praksi

I. POKLICNE NALOGE – ZAKONSKE ZAHTEVE

Poklicni naziv pooblaščenega prostorskega načrtovalca je v skladu s 3. členom ZAID zaščiten. Za pridobitev poklicnega naziva je treba pridobiti ustrezno izobrazbo in predpisane dveletne praktične izkušnje ter opraviti strokovni izpit.

Ustrezna izobrazba se pridobi po študijskih programih na ravneh druge stopnje, ki zagotavljajo znanja s področja vodenja in izdelave prostorskih izvedbenih aktov, ter vsebuje minimalne študijske vsebine oz. zahtevane kompetence in znanja, opredeljene v tem navodilu.

Poklicne naloge pooblaščenega prostorskega načrtovalca so opredeljene v ZAID in ZUreP-2

Poklicne naloge pooblaščenega prostorskega načrtovalca so opredeljene v 4. členu ZAID:

- vodenje izdelave prostorskih izvedbenih aktov.

Prostorsko načrtovanje je načelno definirano v 34. točki 3. člena ZUreP:

Prostorsko načrtovanje je kontinuirana interdisciplinarna aktivnost, s katero se na način dogovarjanja in usklajevanja med udeleženci urejanja prostora na strateški ravni načrtuje prostorski razvoj, na izvedbeni ravni pa se načrtujejo prostorske ureditve in določa izvedbena regulacija prostora. Prostorsko načrtovanje se udejanja z izdelavo in pripravo prostorskih aktov, z združenim postopkom načrtovanja in dovoljevanja ter z izvajanjem lokacijskih preveritev.

Izdelava in vodenje izdelave prostorskih aktov sta opredeljena v 43. členu ZUreP:

- Izdelava prostorskega akta obsega interdisciplinarno, okoljsko vzdržno, družbeno odgovorno, ekonomsko učinkovito, oblikovno in tehnično ustrezno vodenje, usklajevanje in svetovanje v procesu prostorskega načrtovanja.
- Izdelovalec imenuje odgovornega vodjo izdelave akta in zagotovi interdisciplinarno skupino strokovnjakov za izdelavo prostorskega izvedbenega akta in strokovnih podlag.
- Odgovorni vodja izdelave akta vodi interdisciplinarno skupino strokovnjakov, ki izdelujejo prostorski izvedbeni akt, določa njeno sestavo in skrbi za strokovnost, popolnost, skladnost in zakonitost predlogov gradiva za posamezne faze prostorskega izvedbenega akta, za kar jamči s svojim podpisom na gradivu.

Prostorski izvedbeni akti so določeni v 48. členu ZUreP:

DPN, uredba o najustreznejši varianti, uredba o varovanem območju prostorske ureditve državnega pomena, OPN, OPPN in odlok o urejanju podobe naselij in krajine.

Poleg vodenja izdelave naštetih prostorskih izvedbenih aktov sodi v delovno področje pooblaščenega prostorskega načrtovalca izdelava elaboratov lokacijske preveritve (131. člen ZUreP).

II. PODROČJA DEJAVNOSTI PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA V PRAKSI

Prostorski načrtovalec se bo pri poklicnem delovanju lahko znašel v različnih vlogah: vlogi izdelovalca in vodje izdelave prostorskih aktov, vlogi javnega uslužbenca, sodelujočega pri izvajanju pristojnosti nosilcev urejanja prostora, ali vlogi občinskega urbanista. Skupno poslanstvo poklica prostorskega načrtovalca v vseh oblikah in vlogah je zagotavljanje strokovnosti in interdisciplinarnosti prostorskega načrtovanja.

Osnovna področja dejavnosti prostorskega načrtovalca opredeljuje ZUreP-2:

- izdelava strokovnih podlag: urbanistična zasnova, krajinska zasnova, elaborat ekonomike,
- analiza stanja prostora,
- strokovne rešitve prostorskih ureditev, variantne rešitve, študije,
- vrednotenje, primerjava, utemeljitve,
- recenzije,
- sodelovanje s pripravljavcem, javnostjo, strokovnjaki, koordinacija, posveti, delavnice, obravnave,
- izdelava lokacijske preveritve.

Dejavnost prostorskega načrtovalca v praksi bo širša, kot jo na kratko določa zakon, in bo vsebovala tako upravne kot načrtovalske naloge. V nadaljevanju so informativno navedene naloge, ki jih bo lahko opravljal prostorski načrtovalec.

Upravne naloge

Prostorski načrtovalci nudijo strokovno in organizacijsko podporo organom odločanja na področju urejanja prostora, k čemur spadajo:

- upravljanje prostorskega načrtovanja, svetovanje organom odločanja, predstavitev in tolmačenje zadev, povezanih z urejanjem prostora, v organih odločanja in njihovih delovnih telesih,
- skrb za celostno prostorsko politiko, smiselno zastavljene cilje prostorskega razvoja in strategijo aktivnosti na področju urejanja prostora – na lokalni, regionalni in državni ravni,
- načrtovanje prostorskega razvoja (delov naselij, naselij, občin, regij, države, mednarodno), skrb za smotrno rabo prostora in prostorske rešitve, ki zagotavljajo bivalno kvaliteto in gospodarski napredek,
- skrb za usklajeno delovanje vseh, ki posegajo v prostor ali se kako drugače udeležujejo procesa urejanja prostora (investitorjev in lokalne skupnosti, države in občin, več občin, državnih resorjev itd.),
- priprava predpisov in z njimi povezanih strokovnih gradiv, izvajanje in vodenje raziskav na področju urejanja prostora s ciljem nenehnega izboljševanja procesa urejanja prostora in izpopolnjevanja predpisov,
- vodenje postopkov priprave prostorskih aktov in priprava izhodišč zanje, aktivno sodelovanje pri pripravi vsebinskih rešitev¹

¹ zaradi zadnjega bi morali biti referenti organa, ki vodijo pripravo prostorskih aktov, obvezno navedeni in podpisani na naslovnih listih ob odgovornem vodji projekta),

- naročanje izdelave predpisov, prostorskih aktov, študij in rešitev prostorskih ureditev, koordinacija izdelave med organom in izdelovalcem, zagotavljanje kompetentnosti in potrebne interdisciplinarnosti sodelujoče strokovne ekipe,
- skrb za kvaliteto in celovitost prostorskih ureditev, njihovo medsebojno prostorsko, časovno in investicijsko povezanost (na ravni delov naselja, celotnega naselja, občine, regije, države, mednarodno), kakor tudi za njihovo ekonomičnost ter trajnostno in družbeno sprejemljivost,
- skrb za ravnotežje med javnim in zasebnim interesom pri aktivnostih urejanja prostora,
- obveščanje in zagotavljanje participacije javnosti pri zadevah urejanja prostora, skrb za transparentnost postopkov pri pripravi predpisov, prostorskih aktov, strokovnih gradiv in prostorskih rešitev,
- skrb, da so v postopkih priprave prostorskih rešitev udeleženi vsi, ki so relevantni za predmet obravnave (lokalno prebivalstvo, investitorji, nosilci urejanja prostora, upravljavci GJI, sosednje skupnosti),
- pomoč in svetovanje investitorjem pri uresničevanju njihovih prostorskih investicij,
- analize in ocene učinkov sprejetih predpisov in prostorskih aktov,
- itd.

Načrtovalske naloge

Prostorski načrtovalci pripravljajo prostorske rešitve in z njimi povezane dokumente, k čemur spadajo:

- načrtovanje rabe prostora, prostorskih ureditev in prostorskega razvoja (na ravni delov naselja, celotnega naselja, delov občine, občine, regije, države, mednarodno),
- izdelava prostorskih aktov, njihovih strokovnih podlag in prilog, izdelava drugih dokumentov za urejanje urbanega in drugega grajenega prostora ter krajine, izdelava lokacijskih preveritev,
- izdelava s prostorom povezanih študij (raziskav, analiz, primerjav, vrednotenj, utemeljitev itd.),
- izdelava idejnih rešitev prostorskih ureditev (na ravni delov naselja, celotnega naselja, občine, regije, države, mednarodno) kot podlag za pripravo prostorskih aktov in drugih dokumentov s področja poseganja v prostor,
- vodenje izdelave prostorskih dokumentov in strokovnih gradiv, koordinacija interdisciplinarne skupine, jamčenje kompetence sodelujočih,
- svetovanje in strokovna podpora investitorjem, izdelava načrtov za uresničevanje njihovih prostorskih potreb,
- svetovanje organom odločanja in organom, ki pripravljajo predpise s področja urejanja prostora, priprava konceptov rešitev s področja sistema urejanja prostora (predlogi za izboljšave sistema), strokovni dialog s pripravljavci predpisov in organi uprave, sodelovanje v posvetovalnih telesih organov odločanja,
- izdelava recenzij in ekspertnih mnenj.

Čeprav izdelava in vodenje prostorskih strateških aktov nista omejeni na pooblaščen prostorske načrtovalce, bodo imeli prostorski načrtovalci verjetno pomembno vlogo pri njihovi pripravi, zato so v nabor kompetenc vključena tudi znanja in veščine s tega področja.